

Komandi partur

Kristian Djurhuus kemur aftur um tvær vikur. Komandi partur verður um føroyingin, sum byrjaði eina Black Lives Matter rørslu fyri 117 árum síðani, og hvørs myndir eru grundarlag fyri part av hesi rørslu í dag.

Magnus Dahl í Vági. Ein tann stóri vinnulivsmaðurin í Suðuroy um hesa tíðina.

Systkinabarnið misti sitt einasta barn

Tann 2. mai komu syrgiligu boðini um, at systkinabarn mitt, Johan Danielsen, hevði misti sitt einasta barn, Hans Christian. Hann var deyður eftir ein skurð fyri blindtarmin.

Eg var saman við Margrethu og soni okkara, Ejler við til jarðarferðina. Jákup Dahl, próstur, helt eina kensluborna røðu, og aftan á hevði Johan eitt stillisligt farvæl til sonin. Konan hevði stutt frammanundan føtt eina deyðfødða gentu. Tey fingi ikki onnur børn, og tey saknaðu eitt barn restina av lívinum.

Nú kom sonurin Johan heim við Tjaldrinum at halda summarrfrí, og Margretha og Ejler vóru komin til Havnar at taka ímóti.

Johan var í einum av mínum gomlum slipsnum, og vísti hetta hansara nøgdsemi.

Nógv skipavitjan á Tvøroyri

Tá ið eg kom til Tvøroyrar var tað sjáldan, at ensk og skotsk fiskiskip komu á Tvøroyri. Tað varð sagt, at sýslumaðurin undan mær, Oliver Effersøe, var so ófyrikomandi við hesi skip, at tey heldur fóru til aðrar havnar enn Tvøroyri at kroka ella fáa gjørt umvælingar. Hesi pláss vóru serliga Klaskvík, Fuglafjørður og Vestmanna, sum fingi ikki litla inntøkur av hesum vitjanum.

Men sum frá leið fóru vitjanirnar at økjast, og Tvøroyri bleiv tann mest nýtta havnin hjá hesum skipum. Tey fingi sær umboðsmann á Tvøroyri, sum var Jørgen Mortensen og Søn, og við hesum fylgdi ikki so lítið av umvælingararbeiði.

Men allar medaljur hava sína baksíðu, og tað hevði mest samband við rúsdrekka. Tað kundi til dømis henda, at ein fullur trolarskipari fór at nýta floytuna mitt

um náttina. Tá var neyðugt at fáa gjørt eina reglugerð at forða hesum.

Tað var ikki altíð so nógvur fiskur at fáa á útróðri. Tað bleiv nógvur vinskapur millum fólkið á Tvøroyri og hesar fiskimenn. Tey vóru mong, sum fingi forerandi eina kurv av fiski frá bretskum fiskiførum. Tað var eisini fast, at ein kurv av fiski varð send niðan á

Hetta uppskot fekk ikki undirtøku, og kom heldur ikki í nevnd, tí bara 5 tingmenn atkvøddu fyri tí, millum hesar var Dam. Hetta kann hava verið taktikkur. Hann hevur merkt, at tað var vaksandi undirtøka fyri sjálvstýrishugsjónini, so tað kundi vera til nyttu at fylgja streyminum.

Tingið hevði fingið jarðar-

Richard B. Thomsen hevði havt trolarar, nú keypti hann eitt línuskip. Hann hevði Uttari Handil á Tvøroyri.

sjúkrahúsið við fyrsta floks fiski. Læknin fekk eisini fisk, um hann var sjúkraørindi umborð.

Tað hendi seg eisini, at fólki fingi til gávus ein sekk ella tveir av koli. Hetta var vist ikki heilt eftir reglunum, og skiparar kundu fáa trupulleikar við reiðaran, um hetta frættist heima.

Tingsetan 1935

Tingsetan í 1935 byrjaði sum vanligt við kirkjugongd, og presturin á Viðareiði, Børge Kielberg, talaði um "talentirnar". Hetta var ein góð byrjan til tað ábyrgdarfulla løgtingsarbeiðið.

Tað vóru longu 190 tingmál lögð fram, so tað kundi roknast við, at henda tingsetan bleiv eins drúgv og tann undanfarna.

Eg plagdi at búgva heima hjá okkum í Ólastovu, men hetta var nógv so strævið hjá mammu, so óregluligar sum máltíðirnar vóru, so eg kom at búgva nærindis á Hotel Djurhuus (sum í dag er Áarstova).

Longu tann 2. August legði Jóannes Patursson fram uppskot um, at "í Føroyum skulu bert ráða Føroyingar og Føroya løgting í øllum førum."

Hetta uppskot byrjaði eitt drúgt orðaskifti millum Patursson og Andras Samuelsen. Patursson vísti til, at hann hevði fingið uppskot góðkent á einum fundi í kommunuskúlagarðinum í Havn!

av ríkinum at taka sær av øðrum uppgávum.

Men fútin fekk at vita, eisini frá konu síni, at hann mátti gera okkurt við hetta. Tiskil leigaði hann bátin "Álkan" frá Skipafelagnum. Hesin bátur hevði eina gamla signalkanón, sum tó bara kundi skjóta við leysakrúti.

Men hetta var besta "krígsskip", sum var tøkt. Teir fóru so avstað saman við staðkendum monnum. Fútin var eisini við saman við konu síni. Í skýmingini komu teir fram at trolarunum. Tað var hildið skipsráð um, hvat ið skuldi gerast. Tað var mestur hugi til at skjóta eitt ávaringarskot, áðrenn tað varð farið í holt við at taka trolararnar. Hesum vildi fútin bíða við. Hann var kendur fyri at hugsa seg væl um, áðrenn hann gjørdi nakað. Men hini umborð høvdu bestan hug at skjóta, eisini konan Agnete. Kanónin var klár at skjóta, og skjúttin var eisini til reiðar.

Men tá er tað, at Agnete misti tolið og segði: "Så skyd dog Niels". Hetta avgjórði málið, og fútin gav boðini "skyd", og tað kom eitt øgiligt buldur. Manningin small í dekkið, og "Álkan" ristist, sum um hon var við at detta sundur.

Hetta tyktist eisini at ávirka teir umborð á trolarunum, sum beinanvegin fóru at taka reiðskapin inn og sleptu sær út um mark. So skjótt krútroyskurin var lættnaður, varð full ferð sett á "Álkuna", tí nú skuldu teir freku veiðutjóvarnir handtakast. Men "Álkan" hevði við síni 6 míla ferð ongan móguleika móti teimum skjóttgangandi trolarunum.

Farið varð aftur til Havnar uttan nakra handtøku. Men okkurt var komið burtúr kortini. Trolararnir høvdu fingið ein hvøkk, og mundu prátá nógv

Fútin, Niels Westerby. Konan gav honum boð um at skjóta.

sinámillum um hetta nýggja føroyska verjuskipið, sum ikki bakkaði fyri at skjóta móti teimum.

Tað var nógv fólk á bryggjuni, tá ið Álkan kom aftur til Havnar, og tað kundi sigast sum rætt var, at teir høvdu skotið eftir trolarunum, sum tó allir vóru rýmdir.

Frú Agnete bleiv ein kend kvinna eftir hesa hending, og tað bleiv eitt tiltak, tá fólk við einum smíli tóku til "Skyd Niels."

Eg kom ofta saman við fúta-hjúnunum, tey vóru hugalig fólk. Westerby var ein vælmeinandi persónur, sum ikki vildi gera nøkrum órætt. Eg haldi, at tað pindi hann at vera ákærari. Tá ið hann skrivaði kærurit, kundi hann leggja afturat, "men på den anden side" kundi ikki útilokast, at tað kundi vera "formildende omstændigheder". Tað er annars upp til verjan at koma við slíkum sjónarmiðum í rættinum.

Westerby var fúti í Føroyum frá 1935-1947. Eftirmaður hansara var Erik Landau.

Álkan, sum skapti søgu sum vaktarskip.